

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Τῆς ΘΑΛΕΙΑΣ ΚΟΛΥΒΑ Προέδρου τῆς Ἑνώσεως
τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Ἄνθρώπου καὶ τοῦ Πολίτου.

Ἡ εξέλιξη τῆς πολιτικῆς καταστάσεως στὸ μεσολαβῆσαν ἀπὸ τὴν ἔκρηξη τῆς κρίσεως ὡς τώρα χρονικὸ διάστημα, παρουσίασε πολλές ἐκπλήξεις, πολλές διαρρήξεις τῶν συνταγματικῶν θεσμῶν καὶ πολλὰ ἀντίστοιχα ἐρωτηματικὰ γιὰ τὸ ποῦ πηγαίνουμε καὶ ποῦ θὰ πᾶμε. Ἡ ἐμφάνιση στὴ Βουλὴ τῆς 3ης αὐλικῆς κυβερνήσεως προκάλεσε αἶσθημα γενικῆς ἀνησυχίας, γιὰ τὴν παρατεινόμενη ἀνωμαλία καὶ τὴν διογκούμενη κοινοβουλευτικὴ ἔκτροπή. Οἱ γνωρίζοντες τὸν κ. Στεφανόπουλο καὶ τὴν ἱστορία του στὴν πολιτικὴ κονίστρα, δοκίμασαν τόσο ζωερὴ κατάπληξη γιὰ τὴν πρωθυπουργοποίησή του, ὥστε νὰ ἐπιθυμοῦν ν' ἀποστρέψουν τὴν σκέψη τους ἀπὸ τὸ παρὸν του καὶ νὰ τὴν στρέψουν στὸ παρελθόν του. Ἐγινε συνεργὸς μιᾶς ὁμάδας ἀνυπόμονων ἐραστῶν τῆς ἐξουσίας, ποὺ παρέσυραν στὴν ὁρμή τους πρὸς κατάκτησὴ τῆς πάγια καὶ βασικὰ ἐρείσματα τοῦ πολιτικοῦ βίου, καὶ στὴν ὁποία ἐθυσίασε μιὰ ἔντιμη καὶ εὐπρεπὴ δημοσία ζωὴ καὶ ἱστορία. Στὴν μεγάλη δοκιμασία ποὺ διέρχεται ὁ τόπος, ἡ πράξη του ἀποτελεῖ τὴν δραματικώτερη φάση τοῦ ὀργανωθέντος ἐναντίον του πραξικοπήματος. Οἱ σκηνοθέτες του, παρ' ὄλο ὅτι συναγωνίζονται σὲ δριμύτητα ἐπιθέσεων καὶ ἐπικρίσεων ἐναντίον τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ε.Κ. κ. Παπανδρέου καὶ τῆς πολιτικῆς του, καὶ ἐπιτίθενται μὲ μανίαν πρωτοφανῆ κατὰ τοῦ οἰκογενειακοῦ του περιβάλλοντος, στὸ ὁποῖο στρέφουν ὅλα τὰ αἰχμηρὰ βέλη τους, δὲν θὰ αἰσθάνονται ἐλπίζουμε ἱκανοποίηση ἀπὸ τὸν σάλο ποὺ ἐξαπέλυσαν καὶ ἀπὸ τὰ ἀποτελέσματα ποὺ εἰσπράττουν οἱ ἴδιοι καὶ κυρίως ὁ ἑλληνικὸς λαός. Καὶ τὸ ἐλάχιστο, ἐὰν ἔχουν αἶσθημα εὐθύνης καὶ πατριωτισμοῦ, θ' ἀναγνωρίσουν νομίζουμε ἔστω καὶ ἀργά, πόσο καίρια καὶ ἀνεπανόρθωτα ἔπληξαν μὲ τὴν ὀργανωθεῖσαν ἀπὸ ἐχθροὺς τῆς ἡσυχίας καὶ φίλους τῆς ἰδιοτελείας τους συνωμοσία, τὴν χώρα καὶ τὸν λαό της, ποὺ μὲ θυσίες ἀρίθμητες ἀγωνίσθηκε ν' ἀνορθώσει ἀπὸ τὴν καταστροφὴ στὴν ὁποία τὴν ἐβύθισαν ἐσωτερικοὶ κι ἐξωτερικοὶ τῆς ἐχθροί.

Ὁ λαὸς διαπιστώνει ὅτι ἔγινε καὶ πάλι θῦμα συμφερόντων ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, σκευωριῶν καὶ ἀτέρμονης φιλοδοξίας καὶ συνοδοιπορίας τῶν ἐκλεκτῶν του μὲ τὴν ἀνακτορικὴ κλίκα, τὴν ἀμερικανικὴ ΚΥΠ καὶ τὴν κεφαλαιοκρατία, πρὸς ἐξυπηρέτηση φανερῶν καὶ ἀφανῶν συμφερόντων τους. Χάριν τῆς ἱκανοποιήσεως παθῶν ὑποκινούμενων ἀπὸ ἐλατήρια προσωπικὰ ποικίλων ἀποχρώσεων, ἀνέστειλαν τὴν ἀρξάμενη ἔπειτα ἀπὸ ἀκάματες προσπάθειες καὶ δύσβατη πορεία ἀνάπλαση τῆς χώρας μας, τὴν μὲ σκληροὺς ἀγῶνες ἀνάκτηση τῶν δημευθεισῶν ἀπὸ τὴν ἄκρα Δεξιὰ ἐλευθεριῶν καὶ τὴν οἰκονομικὴ ἀναστήλωση.

Ἡ μετιουλιανὴ συνωμοσία τῶν ἡγετικῶν στελεχῶν τῆς Ε.Κ. ἀνακαλεῖ στὴ μνήμη τὴν ἀπάντηση ποὺ ἔδωσε λίγο πρὸ τοῦ θανάτου του ὁ καρδινάλιος Ρισελιέ

στούς φίλους του, στην έρώτησή τους, αν συγχωρεί τους έχθρούς του. Δεν είχα, απάντησε, άλλους έχθρούς πλὴν τῶν ὑπουργῶν μου. Οἱ ἀποσκιρτήσαντες ἀπὸ τὴν Ἐνωση Κέντρου γιὰ νὰ σχηματίσουν τὶς ἀύλοκυβερνήσεις, δὲν ἐπρόδωσαν μόνον τοὺς ἐκλογεῖς ποὺ τοὺς ἐψήφισαν, ἀλλὰ παρεβίασαν καὶ τὴν ἐντολὴ ποὺ ἔλαβαν νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Δημοκρατία καὶ ὄχι νὰ σχηματίζουν κυβερνήσεις μὲ τοὺς ψήφους τῆς ΕΡΕ, ἡ ὁποία ἐξοστράκισε τὴν Δημοκρατία καὶ διοίκησε μὲ τὴν βία. Μὲ σοφιστεῖες καὶ ἐφευρήματα ἀνάξια ἀνθρώπων κατεχόντων ἀξιώματα ἀνώτατα, προσπαθοῦν ν' ἀποσείσουν τὴν εὐθύνη τους γιὰ τὴν διάσπαση τοῦ κόμματος καὶ τὴν ἀνωμαλία ποὺ ἐπικρατεῖ στὸν τόπο στοὺς δύο μῆνες καὶ πλέον καὶ τοὺς κινδύνους ποὺ ἀπειλοῦν τὴν ἐθνικὴ οἰκονομία, τὴν ἀτομικὴ ἐλευθερία, τὴν Κύπρο καὶ αὐτὴ τὴν ζωὴ τῶν πολιτῶν, ἐὰν ἡ ἀνωμαλία συνεχισθεῖ. Ἡ ἰδεολογικὴ συνέπεια παρεδόθη καὶ αὐτὴ στὴν ΕΡΕ, παρὰ τὶς προκλητικὲς δηλώσεις τῶν βασιλικῶν ἀνδρῶν καὶ τὸν αὐτοεγκωμιασμό τους γιὰ τὸ ἔργο τους, δηλαδὴ γιὰ τὴν καταστροφὴ ποὺ προμηνύει κάθε ἡμέρα παραμονῆς τους στὴν ἐξουσία. Καὶ ὅσο ἡ αὐτοεξύμνηση ἀνέρχεται στὰ ὕψη, τόσο κατέρχεται τὸ ἦθος τους στὰ βάθη, μὲ τὰς ὕβρεις ποὺ ἀπαγγέλλουν καθημερινῶς ἐναντίον τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Κέντρου, μὲ τὸν ὁποῖο συνεργάσθηκαν μέχρι τῆς φυγῆς τους.

Εἶναι ἐξοργιστικὴ ἢ ἀκολουθούμενη ἐκ μέρους τους ἀπολογητικὴ τακτικὴ, ἰδιαίτερα διότι τὸ αἷτιο ποὺ τὴν ὑποκινεῖ ἀποβλέπει στὴν παραπλάνηση καὶ τὸν ἐμπαιγμὸ τοῦ λαοῦ. Ἄγιοι βέβαια δὲν δὲν εἶναι οἱ πολιτικοί, οὔτε ἄμωμοι οἱ κυβερνήσεις καὶ εἶναι γνωστὲς οἱ ἀντιζηλίεις, οἱ φιλοδοξίες, οἱ συγκρούσεις καὶ ἐπιβουλὲς μεταξὺ τῶν προσώπων ποὺ τὶς συγκροτοῦν. Ὅλα αὐτὰ καὶ γνωστὰ καὶ ἀποδεκτὰ εἶναι ὡς ἓνα σημεῖο. Ἀπαράδεκτοι εἶναι οἱ ἰταμὲς προκλήσεις ἀπὸ πρόσωπα ποὺ παρέβησαν τὸν στοιχειώδη αὐτοσεβασμὸ καὶ τὸ ἐλάχιστο πρέπον. Οἱ ἀσχημίεις καὶ οἱ ἀναθυμιάσεις ποὺ κατακάλυψαν τὸν πολιτικὸ χῶρο ἀπὸ τὴν 15ῃ Ἰουλίου ὡς σήμερα, ἔχουν χαμηλώσει τὸ ἠθικὸ ἐπίπεδο σὲ ἀπύθμενο βάθος. Ἡ στοιχειώδης εὐπρέπεια ἐθρυμματίσθηκε καὶ ὁ κοινοβουλευτικὸς βίος τῆς χώρας σὲ καμμιά περίοδο δὲν δέχτηκε τόσα πλήγματα καὶ τόση λάσπη. Ὅσο εἶναι δύσκολο νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὶς ἀνοίκειες ἐκδηλώσεις ὀρισμένων βουλευτῶν στὴ Βουλὴ, ἄλλο τόσο εἶναι ἀδύνατο νὰ συμφωνήσουμε μὲ τὴν ἀήθη πολιτεία μιᾶς ταξιαρχίας τοῦ πολιτικοῦ κόσμου ἐν ὀνόματι τῆς «Δημοκρατίας».

Εἶναι ἀληθινὰ ἀνεξήγητο, πῶς τόσα παλαιὰ καὶ νέα στελέχη κατελήφθησαν αἰφνιδιαστικῶς ἀπὸ τόσο ἀκαταδάμαστο μένος δημοκρατικοῦ ἠθικοῦ ρυθμοῦ, ὅταν εἶναι γνωστὸ ὅτι ἐλάχιστοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ κέρδισαν ἠθικὲς μάχες στὸν πολιτικὸ στίβο. Ἡ παρούσα καὶ οἱ—δὺο προηγούμενες κυβερνήσεις δὲν μποροῦν ἀσφαλῶς νὰ διεκδικήσουν οὔτε τὴν ἀπλή ἀνοχὴ καὶ ἐμειονέκτησαν ἀπροσμέτρητα στὸν τομέα τοῦ ἠθικοῦ αὐτοελέγχου. Τί πιστοποιητικὸ ἦθος μποροῦν νὰ ζητήσουν οἱ βουλευταὶ ποὺ κατέκριναν τὴν πρώτη κυβέρνησις δριμύτατα, ποὺ ἐχαρακτήριζαν τὴν πολιτικὴ κρίσις ὡς ἐκτροπὴ ἀπὸ τὸ Σύνταγμα καὶ ἐξέφραζαν τὴν πεποίθησις ὅτι ὁ λαὸς θὰ ἐπανέφερε συντόμως τὸν κ. Παπανδρέου στὴν ἐξουσία, καὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα ὀδηγήθησαν ὡς πρόβατα ἀπὸ τὸ πολυτελὲς μαντρί στὸ παλάτι, ὄχι ἐπὶ σφαγῇ, ἀλλὰ δι' ὑπουργοποιήσιν;

Παραπλανητικὸ τέχνασμα ἢ σύγκλησις τοῦ συμβουλίου τοῦ Στέμματος, ἔγινε ἀφορμὴ ἐκδηλώσεως τῆς ἀνησυχίας τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος γιὰ τοὺς σοβαροὺς κινδύνους τοὺς ἀπειλοῦντας τὴν οἰκονομία, τὴν διεθνὴ θέσις τῆς χώρας, τὴν ἐξέλιξις τοῦ μεγάλου ἐθνικοῦ θέματος τῆς Κύπρου καὶ τὴν ἐσωτερικὴ κατάστασις. Ἡ ἐξάρθρωσις τοῦ Συντάγματος καὶ ἡ ἐπιβληθεῖσα στὸν τόπο ἀνωμαλία, δὲν εἶναι βεβαίως οἱ καλύτερες προϋποθέσεις τῆς ἀποφυγῆς τῶν διαγραφόμενων δεινῶν. Διέξοδος πραγματικὴ πρὸς ἀντιμετώπισή τους εἶναι ἡ προσφυγὴ στὶς ἐκλογάς, τὶς ὁποῖες συνέστησε μετὰ τὴν ρῆξις ὁ πρωθυπουργὸς κ. Παπανδρέου στὸν βασιλέα. Καὶ εἶναι ἐπίμονο τὸ ἐρώτημα: Γιατί ἔγινε τὸ Συμβούλιο ἐκεῖνο, ἐφ' ὅσον εἶχαν ἤδη ληφθεῖ οἱ ἀποφάσεις καὶ γιὰ ποῖο λόγο ἐκλήθησαν εἰς αὐτὸ ἄνθρωποι ἔχοντες διακόψει ἀπὸ μακροῦ χρόνου τὶς σχέσεις τους μὲ τὴν πολιτικὴ; Τὸ δό-

λωμα, τὸ ἀποκληθὲν Συμβούλιον τοῦ Στέμματος, δὲν καθησύχασε στὸ ἐλάχιστο τὴν ἐκφρασθεῖσα ἀνησυχία δι' ὅλα τὰ ἀναφερθέντα, τὰ παραλειφθέντα καὶ τὰ συμβαίνοντα στὴν Ἑλλάδα, ἢ ὁποῖα ἔλαβε τὴν δόξα τῆς διεθνούς ἀνυποληψίας καὶ ἔδωσε ἀφορμὴν σὲ κριτικὴ καὶ σχόλια δυσμενέστατα καὶ αὐστηρότατα. Τὸ Συμβούλιο ἦταν ἓνα μέρος τοῦ σχεδίου ποὺ εἶχε καταστρωθεῖ σὲ ἀνύποπτο χρόνο μὲ ἄρτιο τρόπο καὶ εἶχε χαράξει τὴν μεθόδευση τῆς ἀποπομπῆς τοῦ πρωθυπουργοῦ. Γιὰ τὴν ἐπιτυχία του εἶχαν συνεργασθεῖ ἀποστάτες, αὐλικοί, στρατιωτικοί, Ἀμερικανοὶ κλπ. Εἶναι αἰώνια μοῖρα τοῦ ἑλληνισμοῦ, ὅταν ἀνατέλλουν ἡμέρες αἴσιες γιὰ τὸν τόπο μας καὶ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ καὶ ἡ πρόοδος ἀρχίζει νὰ χαράζει τὸν δρόμο της, οἱ ἀντιδραστικὲς δυνάμεις μὲ ἀνείπωτον ζῆλον καὶ ἀθέμιτα μέσα νὰ κινουῦνται γιὰ νὰ μηδενίσουν καὶ νὰ καταστρέψουν τὶς ἀναγεννώμενες ἐλπίδες. Τὸ Συμβούλιο ἐπισφράγισε τὸ σχέδιο, ποὺ νομιμοποιήθηκε μὲ τὶς ὑπογραφὰς ἀνύπαρκτου πολιτικοῦ κόσμου, καὶ τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὴν παγίδευση τῆς Δημοκρατίας καὶ τὴν κατάλυση τῶν θεσμῶν ἀπὸ τοὺς αὐλικούς πρωθυπουργοῦ. Τὸ ἀνακοινωθὲν ποὺ δόθηκε στὸ κοινόν, ἐκτὸς ὅτι ἐστερεῖτο οἰασδῆποτε βασιμότητος ἐπιχειρηματολογικῆς, ἐστερεῖτο καὶ τοῦ ἐλαχίστου σεβασμοῦ ἔναντι τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ, τὸ ὁποῖον ἢ ὀργανωμένη αὐλικὴ κλίκα καὶ παρασυναγωγή ἔχει φαίνεται κατατάξει στὴν κατηγορία τῶν ἡλιθίων. Τὸ Σύνταγμα ἐρρίφθη στὸν κάλαθο τῶν ἀχρήστων καὶ ἡ ἀνησυχία τοῦ ἀνωτάτου ἄρχοντος κατευνάσθη ὡς διὰ μαγείας. Καὶ ὅταν ὁ νόμιμος κοινοβουλευτικὸς πρωθυπουργὸς τῆς Ἑλλάδας καὶ ἓνας ἀπότακτος ἔντιμος πρῶην πολιτικὸς ὑπεστήριξαν τὴν λύση τῶν ἐκλογῶν, ἡ ἐθνικόφρων ΕΡΕ βρῆκε τὴν εὐκαιρία νὰ καλύψῃ τὴν διαφανῆ πρόθεσίν της νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἀρχὴν ἐλέω βασιλικῆς ἐντολῆς καὶ νὰ κἀνῃ τὶς ἐκλογάς, ὅταν θὰ εἶχε ἐξασφαλίσει τὶς εὐνοϊκὰς προϋποθέσεις τοῦ 1961. Ἔτσι, ἐτορπιλλίσθη ἡ λύση τῶν ἐκλογῶν καὶ ἀναπτέρωθηκαν τὰ ὄνειρα τῶν ἐπιβατῶν τῆς ἐξουσίας, — τῶν ἀποστατῶν καὶ τῶν Ἑρετικῶν. Δύο δημοσιευθεῖσες πρὸ καιροῦ σύντομες εἰδήσεις, ἐπιβεβαιώνουν, χωρὶς περιστροφές, τὶς προθέσεις ποὺ τρέφουν ἀμφότεροι. Ἡ πρώτη ἀφορὰ τὴν ἔγκριση τῆς κυβερνήσεως γιὰ τὴν ἀγορὰ εἰδικῶν ὀχημάτων ἀξίας 1.917.000 δρχ. γιὰ τὴν διάλυση δημοσίων συγκεντρώσεων τῶν πολιτῶν, καὶ ἡ δεύτερη τὴν ἀνακοίνωση τοῦ κ. Στεφανοπούλου, ὅτι γιὰ τὴν προσφυγὴ σὲ ἐκλογάς ὄρος ἀπαραίτητος τίθεται ἡ ἀνακοπὴ τοῦ λαϊκοῦ ρεύματος ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας. Ἀνέφερε ἀναλυτικώτερα, ὅτι ὅταν ὁ λαὸς κατανοήσῃ ὅτι «παρεπλανήθη καὶ τὰ πνεύματα ἠρεμήσουν, θὰ προετοιμασθῶμεν δι' ἐκλογάς». Ἀλλὰ γιὰτὶ ὁ μὲν λαὸς ὁ ὁποῖος παρεπλανήθη πρέπει νὰ τιμωρηθῇ μὲ μακρόχρονη πλύση τοῦ ἐγκαφάλου, ἐνῶ ὁ ἀντιπρόεδρος τῆς κυβερνήσεως Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος εἶχε παραπλανηθεῖ ἐπὶ ἐνάμισυ ἔτος καὶ μόνον τὸ τελευταῖο δίμηνο ἀνένηψε ἀπὸ τὴν συχνὴ ἐπικοινωνία του μὲ τὸν ἀνώτατον ἄρχοντα, ὄχι μόνον δὲν ὑπέστη τὶς συνέπειες τῆς παραπλανήσεώς του, ἀλλ' ἐχρίσθη καὶ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως; Μόνον ὁ Χίτλερ καὶ ὁ Μουσολίνι θὰ μπορούσαν νὰ ἐκφράσουν τὰ φασιστικὰ καὶ ναζιστικὰ τους κηρύγματα σὲ στὺλ τόσο ἀψόγου εἰλικρινείας... Ὁ κ. Στεφανόπουλος εἶναι πρωθυπουργὸς μὲ τοὺς δάνειους ψήφους τῆς ΕΡΕ καὶ μὲ τὴν βασιλικὴν εὐνοια. Ὁ λαὸς κατεψήφισε τὴν ΕΡΕ καὶ οἱ πρωθυπουργοὶ ἀναδεικνύονται μὲ τὶς ψήφους της. Πόθεν ἀντλεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ὑποβάλλῃ τὸν λαὸν στὴν ποινὴ τῆς στερήσεως τῶν δικαιωμάτων του, ἐφ' ὅσον τὸ Σύνταγμα δὲν ἀναγράφει στὰ ἄρθρα του παρομοία ποινὴ; Ἐὰν αὐτὸ εἶναι τὸ σχέδιο τῆς κυβερνήσεως, ἢ στοιχειώδης ἐντιμότης ἐπιβάλλει τὴν κήρυξη δικτατορίας, γιὰ νὰ γνωρίζῃ ὁ λαὸς μὲ ποῖο σύστημα κυβερνᾶται. Ἐὰν εἶναι κυβέρνησις ἔστω καὶ αὐλικὴ ἀλλὰ χωρὶς δεσμούς, τότε ἡ φράση αὕτη πρέπει νὰ σβηστῇ ἀπὸ τὸ κείμενον τοῦ λόγου του.

Δὲν εἶναι τόσο ἀπαιτητικοὶ οἱ Ἕλληνες, ὥστε νὰ ἀπαιτοῦν ἠθικὴ συνέπειαν στὰ λεγόμενα τῶν πρωθυπουργῶν τοῦ πραξικοπήματος, γιὰτὶ ἂν εἶχαν τὴν ἀπαιτήσιν αὕτη θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν κάποια σχέση τὰ λεγόμενα τὴν μιὰ ἐβδομάδα ἢ καὶ τὴν μιὰ ἡμέραν μὲ τὰ πραττόμενα τὴν ἄλλην. Γιὰτὶ ποῖο συνεκτικὸν δεσμὸν νὰ ζητήσῃ κανένας στὸ ἄλλοπρόσαλλο αὐτὸ λεκτικὸ χάος ποὺ μᾶς κατέκλυσε;

Ἐξοχότητα εἶχε ἐκδηλώσει ὁ σημερινὸς πρωθυπουργὸς διότι τὸ 53% εἶχε ἐκπροσωπηθεῖ ἀπὸ τὴν μειοψηφία καὶ διότι «ἡ βασιλικὴ παρέμβασις εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν πρωθυπουργίαν ἀπὸ τὸν πρωθυπουργὸν μας». Εἶχε ἐπίσης διακηρύξει, ὅτι εἶναι ἀναμφίβολον καὶ δεδομένον ὅτι οἱ βασιλεῖς διαιροῦν καὶ ἔκανε σύστασις στοὺς βουλευτὰς νὰ μὴ φύγουν γιὰ τὶς ἐπαρχίες τους, διότι θὰ κληθοῦν ν' ἀντιμετωπίσουν σὲ λίγο καὶ ἄλλες κρίσεις, διότι «οἱ ἀντίπαλοί μας εἶναι σατανικοὶ καὶ εἶναι ἱκανοὶ τὰ πάντα νὰ τολμήσουν». Οἱ ἀντίπαλοι εἶναι βέβαια ἱκανοὶ τὰ πάντα νὰ κάμουν, ἀλλὰ ὁ κ. Στεφανόπουλος ἄλλαξε γνώμη ὅταν οἱ ἀντίπαλοι ἔγιναν σύμμαχοι. Τὸ ἀξίωμα αὐτὸ εἶναι ἀπόλυτα εὐθυγραμμισμένο μὲ τὸ δόγμα Τζόνσον, ποὺ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος ἐπαγγέλλεται τὴν ὑποστήριξη τῶν συνταγματικῶν κυβερνήσεων καὶ τὴν βελτίωση τῶν λαϊκῶν μαζῶν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἀναίρει τὶς ἐπαγγελίες του μὲ τὴν ὑπόδειξή του γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν δικτατορικῶν ἀντιδραστικῶν στοιχείων, τὴν κινητοποίηση ἐναντίον τοῦ λαοῦ καὶ τὴν καταπίεση τῶν προοδευτικῶν δυνάμεων γιὰ τὸν περιορισμὸ τῆς δράσης του. Κακέκτυπα τοῦ δόξου καὶ διμέτρου Τζονσονικοῦ δόξματος τὰ πρωθυπουργικὰ μηνύματα τὰ γραπτὰ καὶ προφορικὰ, δείχνουν σαφῶς εἰς τί ἀποβλέπει καὶ ποῦ βαδίζει ἡ βασιλικὴ κυβέρνησις. Καὶ ἀκόμα σαφέστερα, ὅτι ὑπερέβησαν τὸ δόγμα οἱ ἀποστάται καὶ ἐπιβάλλουν σὲ μιὰ μικρὴ χώρα τὴν ἐξαχρείωση τῶν πολιτικῶν ἠθῶν ποὺ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ σέβονται, ἐφόσον ἡ χώρα αὕτη δὲν ἔχει τὴν ὑλικὴ δύναμη τῆς ἀτλαντικῆς, ὥστε νὰ παίζουν δυὸ ρόλους, κατὰ τὸ πρότυπό της. Ἐξῆς καὶ μπορεῖ νὰ ζήσει ἡ Ἑλλάς μόνο μὲ τὰ ἰδεώδη ποὺ τὴν κάνουν θαυμαμαστὴ σ' ὅλο τὸν κόσμον καὶ ποὺ πάνω σ' αὐτὰ στήριξε τὴ δόξα της. Κι αὐτὰ τὰ ἰδεώδη εἶναι τὸ ὄραμα τῶν λαῶν ποὺ ἀγωνίζονται ἐναντίον τοὺς κολοσοὺς τῆς βίας γιὰ νὰ κερδίσουν τὴν τιμὴ τοῦ ἀνθρώπου. Αὕτη τὴν τιμὴ κατήσχυναν οἱ δρομεῖς τῆς ἐξουσίας καὶ οἱ συνθηκολόγοι ὅλων τῶν ἀξιών καὶ ὅλων τῶν ἀρχῶν.

Καὶ εἶναι ἐπίκαιρη ἡ ἀναφορὰ στὴν αἰώνια ἰσχύουσα περικοπὴ τοῦ λόγου τοῦ Τρικούπη ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1862, τῆς προκληθείσης ἀπὸ τὴν ἄρνησις τοῦ Ὁθωνοῦ νὰ παραχωρήσει τὸ Σύνταγμα στὴν ἀπελευθερωθεῖσα ἀπὸ τὸν τουρκικὸ ζυγὸ Ἑλλάδα. «Τὰς ζημίας τῆς ἐπαναστάσεως», ἔγραψε ὁ Τρικούπης, «ἀναπληροῖ ὁ χρόνος, ἀλλὰ ἡ φθορὰ τῶν ἠθῶν ἀνατρέπει ἐκ βάθρων τὰς κοινωνίας καὶ τίποτε δὲν εἶναι ὀλεθριώτερον διὰ τὴν ἡθὴν τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῆς περιφρονήσεως τοῦ νόμου ἀπὸ τοὺς κυβερνῶντας». Ἄλλ' οἱ ἀνελεύθεροι τὸν Γολγοθᾶ τῆς πρωθυπουργίας γιὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος, ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὸν ἰδεολόγον Τρικούπη καὶ τὸ ἔστρεψαν πρὸς τὸν ρεαλιστὴ καὶ Μακιαβελικὸν κ. Ράσκ, ὁ ὁποῖος σ' ἓνα ξέσπασμα ἀυθόρμητισμοῦ καὶ ἀνευδοιάστου κυνισμοῦ, ὁμολόγησε ὅτι ἡ Οὐάσιγκτων σὲ πολλὰς χώρας χρησιμοποιοῖ τὰ δολλάρια γιὰ τὴν ὀργάνωσις συνωμοσιῶν καὶ τὴν ἐξαγορὰ πολιτικῶν, στρατιωτικῶν, συνδικαλιστῶν, εἴτε μὲσω ἐπισήμων πρακτόρων καὶ ἐπιχειρηματιῶν, εἴτε μὲσω ἀπειλῶν. Προχωρῶν σὲ ἐξομολογήσεις ἀπεκάλυψε ὅτι ἡ ἀγοραπωλησία προσωπικοτήτων στὴν Λατινικὴ Ἀμερικὴ ἀποτελεῖ καθεστηκυῖα τάξις καὶ ὅτι τὸ ἴδιο γίνεται καὶ σὲ χώρας τῆς Εὐρώπης, Ἀσίας καὶ Ἀφρικῆς. Μήπως δὲν τὰ γνωρίζουμε αὐτὰ καὶ δὲν τὰ εἶδαμε ἐκ τοῦ πλησίον;

Δὲν πῆγαν χαμένα τὰ μαθήματα. Στὸ αὐτὸ ἐπίπεδο κινούμενοι οἱ βασιλικοὶ ἄνδρες παρουσίασαν ἀπερίγραπτο θέαμα συναλλαγῆς γιὰ τὴν ἀνοδο στὴν πρωθυπουργίαν, τὴν κατάληψιν ὑπουργείων, τὴν ἐξαγορὰ βουλευτῶν μὲ ἀνταλλάγματα καὶ τὴν διαφθορὰ συνειδήσεων. Ἀνέδειξαν σὲ δόγμα τὸν ὀππορτουνισμὸ καὶ τὴν συνθηκολόγησις τῶν συνειδήσεων καὶ ἔδωσαν ὑποθήκες καὶ διδάγματα στὴν νεὰ γενιά, ἐφόδια ἐποικοδομητικὰ γιὰ τὴν ζωὴ καὶ τὴν σταδιοδρομίαν τους.

Ἡ τριάς τῶν βασιλικῶν κυβερνήσεων, ὁμοούσιος καὶ ἀχώριστος, ἔχει ἐκαστὴ πλὴν τῆς ὁμαδικῆς καὶ τὴν προσωπικὴ τῆς εὐθύνη. Ὁ διάδοχος τοῦ κ. Νόβα στὴν πρωθυπουργίαν κ. Τσιριμῶκος, σημαιοφόρος ὡς προχθὲς τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατίας, εἶναι συνυπεύθυνος δι' ὅσα καταμαρτυροῦν οἱ ἀποστάται στὸν κ. Παπανδρέου, ἐφ' ὅσον δὲν διεχώρισε τὶς εὐθύνες του ἐγκαίρως. Ὅχι μόνον αὐτὸ

δὲν ἔκαμε, ἀλλὰ καὶ στὸν λόγο του στὴν Θεσσαλονίκη, ἐχαρακτήρισε «κυβέρνησιν ἐντροπῆς» τῆς κυβέρνησης Νόβα καὶ κατεψυγμένον τὸν ἴδιο, ἐνῶ ἐξεδήλωσε τὴν ἀγανάκτησίν του διὰ τὴν «καταρράκωσιν τοῦ δημοσίου βίου», γιὰτὶ ἐνῶ ἕως χθὲς, ὅπως ἔλεγε, «ἐξητάζετο ἐὰν δύναται ν' ἀναλάβῃ τὸ ἓνα ἢ τὸ ἄλλο ὑπουργεῖο, ὁ ἴδιος ὁ πρωθυπουργὸς τῆς χώρας, σήμερον, οἷοσδήποτε φύγει ἀπὸ τὸν ἀρχηγὸ τῆς Ε.Κ. ὀρκίζεται αὐθωρεῖ ὑπουργὸς ἀνεξετάστως».

Ὁ λόγος στὴ Θεσσαλονίκη καὶ ἡ πολιτικὴ ἱστορία τοῦ κ. Τσιριμώκου ἀπέκλειαν ἀπολύτως τὴν τόσο ραγδαία διάψευση καὶ τῶν δύο. Εἶναι τόσο μεγαλύτερη ἡ κατάπληξη, ὅσο καὶ ἡ βεβαιότητα ἀσφαλῶς ὅτι οἱ ἱκανότητες, τὸ τάλαντον καὶ τὰ χαρίσματα του, προμήνυαν βέβαιη τὴν πρωθυπουργία του διὰ τῆς εὐρείας λαϊκῆς λεωφόρου καὶ ὄχι διὰ τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων. Ἐπροτίμησε ἀντ' αὐτῆς τὴν βασιλικὴν χειροτονία καὶ τὴν ὀριστικὴν διάστασιν μὲ τὴν ἰδεολογία του καὶ τὸ παρελθόν του καὶ τὰ ἔθαψε ἀμφοτέρωθεν μὲ τὸ ἀξίωμα «τῆς περισσότερης βασιλευόμενης καὶ τῆς λιγότερης δημοκρατίας κλπ.»

Ἡ ζωὴ θὰ κάμει τὸ δρόμον τῆς καὶ ἡ ἱστορία θὰ ἐκφέρει τὴν κρίσιν τῆς. Εἶναι βέβαιον ὅτι δὲν θ' ἀπονεύσει ἐγκώμια στοὺς ἀνθρώπους ποὺ δέχτηκαν ἀξιώματα προδίδοντες τὴν κοινὴν γνώμην καὶ τὶς ἰδέας τους, καὶ ἔπαιξαν ἓνα ρόλον ποὺ ὄχι μόνον δὲν ὕψωσε τὸ ἀνάστημά τους, ἀλλὰ τὸ χαμήλωσε ἀνέκκλητα. Ὅσοι πιστεύουν στὴ Δημοκρατία θὰ συνεχίσουν τὸν ἀνηφορικὸν καὶ δύσκολον δρόμον τους καὶ ἂν δὲν ἀνέλθουν τὴν κλίμακα τῶν ἀνακτορικῶν ἀντιθαλάμων, δὲν θὰ κατέλθουν στὴ συνείδησιν τοῦ ἑαυτοῦ τους καὶ τοῦ χρέους τους. Κάποτε θὰ ξαναζήσουν τὴν Δημοκρατία, ἴσως πάρα πολὺ γρήγορα.